

Joh. Petersen fot.

HANDELS- OG MISSIONSSTATIONEN ANGMAGSALIK.

ORNITHOLOGISKE IAGTTAGELSER FRA ANGMAGSALIK I AARENE 1902—08.

AF JOHAN PETERSEN.

BEARBEJDEDE OG SAMMENSTILLEDE AF O. HELMS.

Medens Grønlands Vestkyst maa regnes for den i ornithologisk Henseende maaske bedst undersøgte arktiske Egn, var Kendskabet til Fuglelivet paa Østkysten kun sparsomt, til for en halv Snes Aar siden. Man vidste ikke andet, end hvad der var berettet af de ikke talrige Ekspeditioner, der havde berejst Kysten. I de senere Aar er Forholdet forandret; dels har adskillige Ekspeditioner besøgt Landet, og dels er der ved den danske Handelsstation Angmagsalik, i en Aarrække gjort ornithologiske Iagttagelser, saa vi derved have faaet et godt Kendskab til det ganske vist sparsomme Fugleliv paa denne Del af Kysten. Den Mand, hvem dette Kendskab væsentlig skyldes, er Kolonibestyrer Johan Petersen, der siden Handelsstationens Oprettelse i 1895 har været dens Bestyrer, og boet der, med Undtagelse af et Aars Hjemrejse i 1904—05. Petersen har tilbragt en Del af sin Barndom i Grønland, var med paa Holms Ekspedition i

1884—85, da Landet omkring Angmagsalik første Gang blev undersøgt, og han overvintrede her sammen med Holm. Senere deltog han i Ryders Ekspedition, bestyrede i 1893 en lille Handelsstation paa Østgrønlands sydligste Del, og har som nævnt fra 1895 boet i Angmagsalik. I alle de forløbne Aar har Petersen stadig gjort ornithologiske Iagttagelser og formaaet Grønlænderne til at bringe sjældnere Fugle, som de traf paa, saa det er i Aarenes Løb en anselig Skindsamling, der er hjemsendt fra ham. Der er vel gjort ornithologiske Studier i Egne, der ligge paa nordligere Breddegrader, men der findes næppe nogen saa øde og ugæstfri Polaregn, fra hvilken der foreligger saa mange Aars regelmæssige Iagttagelser som fra Angmagsalik, og Petersens Virksomhed her har givet os de bedste Oplysninger, vi foreløbig have om Fuglelivet paa hele den sydlige Halvdel af Østgrønlands Kyst. Petersens Kendskab til Landets Fugle er uomtvisteligt, og de Meddelelser, han giver, altid prægede af den yderste Omhu og Samvittighedsfuldhed. Enhver, der beskæftiger sig med Fuglelivet i Grønland og omliggende Egne, vil have Grund til at skatte Petersens Arbejde, og for danske Ornithologer kan der vel være Anledning til at sende en Tanke til deres yderste arktiske Forpost.

Tidligere ere offentliggjorte følgende Meddelelser fra Angmagsalik efter Petersens Dagbøger:

O. Helms: Ornithologiske Iagttagelser fra Angmagsalik af J. Petersen i »Vidensk. Medd. naturh. Foren.«, Kjøbenhavn 1899.

O. Helms: Ornithologiske Meddelelser fra Grønland. Ibid. 1899; heri nogle Iagttagelser fra Angmagsalik af Johan Petersen.

O. Helms: Forts. ornith. Medd. (1903) fra Grønland. Ibid. 1904. Heri findes Beskrivelse af de klimatiske og geografiske Forhold ved Angmagsalik, samt en Omtale af alt, hvad der til den Tid vidstes om Fuglene ved Angmagsalik, og tillige paa den øvrige Del af Østkysten. Til denne Afhandling er jævnlig henvist i det følgende, under Betegnelsen »Forts. ornith. Medd.«

I efterstaaende er væsentlig taget med Petersens Beretninger fra de sidste 6 Aar, hvoraf hidtil kun en ganske enkelt Ting er offentliggjort. Enkelte Iagttagelser fra tidligere Aar, navnlig Trækfuglenes Ankomsttider, ere tagne med, ligesom der ogsaa kortelig er nævnt alle Arter, som Petersen tidligere har truffet ved Angmagsalik, selv om de ikke ere sete i de sidste 6 Aar. Den rige Tilvækst af Arter, de sidste Aar have bragt fra Ang-

magsalik, vil formodentlig vedblive; der er derfor ikke i denne Afhandling gaaet ind paa en nærmere Betragtning af Fuglelivet ved Angmagsalik som Helhed, hvor fristende end Emnet kunde være; det maa vente, til der er skaffet endnu mere Stof tilveje.

En Liste over de almindelig brugte østgrønlandske Fugle-navne har Petersen hjemsendt for 5 Aar siden; de ere vedføjede ved hver Art.

Anas crecca L.

Krikand.

Fra de sidste 6 Aar foreligger ingen Meddelelse om den, men tidligere har Petersen hjemsendt to Skind.

Anas penelops L.

Pibeand.

Den er skudt 16 Oktober 1902 i Tasiusak og omkring 12 Oktober 1905 ved Kap Dan. — Tidligere er den skudt to Gange og Skindet af en Fugl er hjemsendt.

Anas boscas L.

Graaand, Stokand. Østgrl. Pikivånak.

I »Forts. ornith. Medd.« er gjort opmærksom paa Graaandens tilsyneladende meget sene Yngletid ved Angmagsalik. Hermed stemmer ogsaa, at Petersen 20 September 1904 fik en omtrent fuldvoksen Ælling, som var taget ud af en Flok i Tasiusak. Om Vinteren opholder den sig ved Strømstederne, som næsten aldrig fryse til og skydes da jævnlig der; saaledes fik Petersen 3 Januar 1905 fire, skudte ud af en stor Flok og 17 Januar 1906 to.

Cygnus musicus Bechst.

Sangsvane.

I Begyndelsen af Juli 1903 saa Petersen 7 Svaner ved Angmagsalikfjorden flyvende vestefter. — Tidligere er der af og til set nogle, og to Skind ere hjemsendte.

Cosmonetta histrionica L.

Strømand. Østgrl. Tornaviarsik.

Om denne Art havde man hidtil kun yderst sparsomme Efterretninger fra Grønlands Østkyst. Paa Ryders Ekspedition

skal der ved Scoresbysund være set Han, Hun og Unger, og Petersen selv saa den paa Holms Ekspedition paa Østkystens sydligste Del (Nagtoralik paa 61° n. B.) og fik Unger af den. Ved Angmagsalik var den ikke truffet tidligere, men 12 September 1904 fik Petersen fra Grønlænderne fire unge Fugle, tagne med Fuglepil ud af en Flok, som havde sit Tilhold ved en Elv i Tasiusak. Skindet af en af Fuglene blev nedsendt; det viste sig at være af en ganske ung Fugl med ikke udvoksne Svingfjer. 14 August 1905 blev i Tasiusak skudt en gammel Hun, der var i Selskab med sine ganske smaa Unger; ogsaa Skindet af denne Fugl blev nedsendt. Endelig fik Petersen en, der 6 September 1905 var taget af en Grønlænder med Fuglepil i Tasiusak. — De foran anførte Tidspunkter tyde jo ogsaa paa usædvanlig sene Yngletider for denne Arts Vedkommende.

Pagonetta glacialis L.

Havlit. Østgrl. Agdlek.

Den yngler almindelig, ligesaa almindelig som Ederfuglen, findes ved Angmagsalik Vinteren igennem, saalænge der er aabent Vand; er ogsaa skudt i Januar og Februar. Den yngler paa Smaaøer, vistnok kun spredt.

Somateria mollissima L.

Ederfugl. Østgrl. Malersertok.

Ederfuglen hører vel til de almindeligste Arter ved Angmagsalik, men forekommer dog her kun i ringe Mængde i Sammenligning med Antallet paa Vestkysten. De største Kolonier ere ikke paa mere end en halv Snes Par, og de største Flokke, der ere sete, ere paa henved halvtreds. Om Efteraaret træffes den i mindre Flokke og overvintrer, saalænge der er aabent Vand; af og til synes den om Efteraaret helt at blive borte. Saaledes skriver Petersen 7 Oktober 1905: »Søfuglene synes at være helt forsvundne fra Kysten; vi har ingen set i lange Tider,« og 20 Oktober s. A.: »Det er vedblivende usædvanlig fattigt paa al Slags Fuglevildt, og det synes næsten, som om det for hvert Aar, der gaar, bliver fattigere og fattigere, og særlig Ederfuglen synes efterhaanden at blive en hel Sjældenhed her paa denne Del af Østkysten.«

Somateria spectabilis L.
Kongeederfugl, Pragtederfugl.

14 Marts 1906 fik Petersen en gammel Han, som Dagen iforvejen var skudt ud af en stor Flok. — Kun en Gang tidligere har Petersen faaet den, og han angiver, at ikke alle Grønlænderne kendte den, saa den maa forekomme sjældent.

Mergus serrator L.
Toppet Skallesluger. Østgrl. Nuerniagarnak.

Den yngler ret almindelig ved Angmagsalik, synes at rugelige saa sent som de øvrige Ænder.

Anser segetum Gmel. var. *brachyrhynchus* Baill.
Sædgaas.

Der foreligger kun Meddelelser om det ene Tilfælde af dens Forekomst, som er omtalt i »Forts. ornith. Medd.«

Anser albifrons Scop.
Blisgaas. Østgrl. Nerdlernak.

Den træffes ikke helt sjældent ved Angmagsalik. 20 Maj 1903 fik Petersen en, som var fundet død ved Strandkanten paa Østsiden af Tasiusak; den var meget mager, maaske sultet ihjel, skønt den havde enkelte Krækkebær i sig; en anden fik Petersen fra Kap Dan 29 Maj 1907.

Skindet af det først nævnte Individ blev hjemsendt; det var af en gammel Fugl, efter Udseendet at dømme en ♀. Maalene vare: Vinge 365^{mm}, Løb 70^{mm}, Hale 105^{mm}. Næb (*culmen*) 45^{mm}. Nogle Gange tidligere har Petersen faaet Blisgaasen og en Gang set en Flok; den menes ikke at yngle ved Angmagsalik, men der angives af Grønlænderne, at en Gaaseart tidligere skal have ynglet paa Fjældene i Bunden af Tasiusak.

Anser torquatus Frisch.
Knortegaas. Østgrl. Nerdlek.

Meddelelserne fra de sidste Aar bekræfte, at Knortegaasen i Træktiderne særlig paa Efteraarstrækket i September er en ret

hyppig Fugl ved Angmagsalik og jævnlig skydes paa denne Tid. I Maj ses af og til store Flokke af Gæs flyve forbi Stationen. Petersen opfører dem kun under Betegnelsen »Gæs«, men de tilhøre uden Tvivl denne Art, der ogsaa af og til er skudt om Foraaret.

Anser leucopsis Bechst.

Bramgaas.

Der findes ikke andre Efterretninger om dens Forekomst ved Angmagsalik end de to i »Forts. ornith. Medd.« omtalte Tilfælde.

Lagopus mutus Mont. var. *rupestris* Gmel.

Rype. Østgrl. Nakatagak.

Meget Nyt udover, hvad der er meddelt i »Forts. ornith. Medd.«, foreligger der ikke om Rypernes Forekomst ved Angmagsalik. De yngle ret almindeligt, vistnok lige saa talrigt som paa Vestkysten, ere i September ret hyppige for at forsvinde i Oktober og oftest være borte hele Vinteren til før eller senere paa Foraaret. Enkelte Gange kan der dog midt om Vinteren findes mange, saaledes var der fra Midten af Januar og til de sidste Dage af Februar 1903 ualmindelig mange omkring ved Stationen. Alene i Nærheden af Husene blev der somme Dage i Løbet af et Par Timer skudt omkring 50. Ligesaa hurtig, som de kom, forsvandt de igen, og i Begyndelsen af Marts var der ingen tilbage. Af og til ses Træk af Ryper; saaledes trak 25 September 1902 ved Stationen den ene Flok efter den anden forbi, alle kommende fra Øst med Flugt vestefter; paa en lille Jagttur om Eftermiddagen skød Petersen 9, men saa omkring 40. Æg ere fundne 15 og 17 Juni samt 9 Juli.

Podiceps auritus L.

Hornet Lappedykker.

Den er kun truffet en Gang som omtalt i »Forts. ornith. Medd.«

Colymbus septentrionalis L.

Rødstrubet Lom. Østgrl. Kakarkôk.

Den hører til de almindeligste Fugle ved Angmagsalik, yngler i alle Smaasøer. Følgende Ankomsttider ere meddelte:

1896: 14 Maj.
 1899: 24 Maj (set af Grønlænderne 12 Maj).
 1900: 4 Juni (set tidligere af Grønlænderne).
 1902: 2 Juni.
 1905: 21 Maj.
 1906: 29 Maj.
 1907: 29 Maj.

Den skal altid ses andre Steder, før den kommer ind i Tasiusak.
 Æg ere fundne:

1899: 29 Juni og 9 Juli.
 1901: 18 Juli.
 1905: 3 Juli.

Colymbus glacialis L.

Islom. Østgrl. Kardlimiartok.

Den er ligesaa hyppig som foregaaende Art, kommer paa samme Tid og yngler paa samme Steder som denne. Den ankom til følgende Tider:

1896: Midt i Maj.
 1898: 24 Maj.
 1899: 24 Maj.
 1900: 26 Maj.
 1901: 27 Maj.
 1902: 19 Maj.
 1903: 26 Maj.
 1905: 26 Maj.
 1907: 3 Juni.

Æg ere fundne 16 Juni 1898, 22 Juli 1906.

Fulmarus glacialis L.

Stormfugl, Mallemuk. Østgrl. Kakugdhluk.

Den kommer ind til Kysten, naar Isen er forsvunden, tages da af Grønlænderne med Fuglepil. Den menes ikke at yngle ved Angmagsalik.

Rallus aquaticus L.

Vandrikse.

En ung Fugl, efter Dragten at dømme vistnok ♀, blev bragt til Petersen 7 Januar 1903; den skulde være fundet død ved Nunakitit ved Kap Dan en Gang i Efteraaret.

Det er første Gang Vandriksen er truffet i Grønland, og der kendes kun et Tilfælde mere af dens Forekomst, idet Dr. Deichmann fik en ved Julianehaab i 1906¹. Den har sin nærmeste Yngleplads paa Island, hvor en Del overvintre, saa antagelig er den kommen derfra; paa Jan Mayen er den truffet en Gang.

Crex pratensis Bechst.

Vagtelkonge.

Den er ikke ved Angmagsalik truffet mere end den ene Gang, som er omtalt i »Forts. ornithol. Medd.«

Charadrius pluvialis L. *typicus*.

Hjejle, Brokfugl. Østgrl. Angilik.

Den træffes hvert Foraar almindelig i Maj—Juni, menes dog ikke at yngle; den færdes paa fugtige Enge og ved Smaasøer. To gamle Fugle i Sommerdragt ere hjemsendte, skudte 21 Maj 1903 og 2 Juni 1907. I 1905 saas den første Gang 18 Maj.

Ægialitis hiaticula L.

Præstekrave. Østgrl. Kusarartek.

Den yngler paa fugtige Enge, ses senere paa Aaret i Smaaflokke. Følgende Ankomsttider opgives:

1898:	4 Maj.
1900;	19 —
1901:	17 —
1902:	19 —
1903:	26 —
1905:	16 —
1906:	20 —
1907:	25 —
1908:	17 —

Naar den ene usædvanlig tidlige Ankomsttid fraregnes, ses det, at Spillerummet ikke er mere end en halv Snes Dage. I September forsvinder den, men en enkelt kan blive længere; 3 Oktober 1904 saas endnu en, der løb omkring ved den tilfrosne Elv.

¹ Begge Tilfælde ere omtalte i »Dansk ornithologisk Forenings Tidsskrift« Aarg. II S. 45.

Vibe?

11 December 1902 skriver Petersen, at der baade den og den foregaaende Dag var set en Fugl, som efter Beskrivelsen maatte være en Vibe, idet baade Skrig, Flugt og Farve passede paa denne Fugl; han saa den ikke selv. — Det er jo ikke urimeligt, at det kan have været en Vibe, da den nogle faa Gange tidligere er set i Grønland paa Vestkysten, de to Gange ogsaa midt om Vinteren, 4 December og 7 Januar.

Vibens nærmeste Yngleplads er det nordlige Norge; paa Island forekommer den kun som tilfældig Gæst, er truffet paa Jan Mayen.

Streptopelia interpres L.

Stenvender. Østgrl. Talivfak.

Den er ret almindelig om Foraaret, ses ogsaa af og til om Sommeren. Grønlænderne paastaa, at den yngler.

Numenius phaeopus L.

Lille Spove. Østgrl. Siggutak.

Den forekommer hvert Aar i Maj—Juni, men antages ikke at yngle; at den ikke er nogen Sjældenhed ses af, at Petersen i de sidste 4 Aar har modtaget 7 Eksemplarer, skudte i Omegnen, de seks i Tiden mellem 2 og 17 Juni, den syvende skudt 5 Juli; Skindet af den sidste blev hjemsendt. Den lille Spove, som yngler yderst almindelig paa Island, er jo en Fugl, der har Tilbøjelighed til at strejfe vidt omkring; i Vestgrønland træffes den heller ikke sjældent. Endnu er dens Ynglen i Grønland ikke fastslaaet, men det er rimeligt at antage, at den af og til yngler ved Angmagsalik.

Tringa maritima Brünn.

Sortgraa Ryle. Østgrl. Sigsarmietak.

Den yngler i ikke stort Tal ved Angmagsalik, men der findes ikke nærmere Oplysninger om den fra de senere Aar.

Tringa canutus L.

Islandsk Ryle.

Medens der tidligere kun var bragt et Eksempel til Petersen, meddeler han følgende om dens Forekomst i de senere Aar:

4 September 1904 blev der, medens Skibet laa ved Angmagsalik, bragt Dr. Krabbe en ung Fugl, som var taget levende i saaret Tilstand ved Grønlænderhusene. En saas 1 November 1905, og den hørtes 3 Juni 1906. Desuden nedsendtes to Skind, det ene fra 11 August 1906 af en gammel Fugl i stærk Overgang til Vinterdragt, det andet fra 31 August 1906 af en ung Fugl fra samme Aar.

Tringa alpina L.

Ryle.

Den forekommer af og til ved Angmagsalik, men yngler der næppe. To Skind ere nedsendte, begge af gamle Fugle i Sommerdragt, men uden nærmere Tidsangivelse. Maalene ere:

	Vinge	Hale	Løb	Næb (fra forreste Fjergrændse)
I	122 ^{mm}	41 ^{mm}	25 ^{mm}	29 ^{mm}
II	112 ^{mm}	49 ^{mm}	25 ^{mm}	33 ^{mm}

De fire Skind, Petersen har nedsendt fra Angmagsalik, tilhøre den typiske europæiske Race, vise hverken i Maalene eller Fjerkledningen Tilnærmelse til den amerikanske Race *Tringa alpina pacifica* Coues. Det vilde jo iøvrigt ogsaa være ret besynderligt, om det skulde være den amerikanske Race, der fandtes paa Østkysten. Fuglen er nemlig her hyppig og yngler i stort Tal, medens den paa Vestkysten kun er truffet nogle faa Gange.

Calidris arenaria L.

Selning.

Den er kun truffet ved Angmagsalik den ene Gang, som er omtalt i »Forts. ornith. Medd.«

Phalaropus hyperboreus L.

Odinshane. Østgrl. Nalimisortok.

Den yngler almindeligt, færdes om Efteraaret i Smaaflokke paa 4—6 Stykker, dels svømmende dels gaaende i Strandkanten. Petersen har faaet Æg af den 5 Juli 1906 og 13 Juni 1908, begge Gange fire.

Phalaropus fulicarius L.

Thorshane.

Medens den tidligere kun var truffet en Gang ved Angmagsalik meddeler Petersen, at han i de senere Aar har faaet den fire Gange. 3 Juli 1905 modtog han en fra en Grønlænder, som havde taget eller skudt den i en lille Sø; den skulde have været sammen med en Odinsbane, da den blev skudt. 30 August s. A. fik han en, som Dagen iforvejen var skudt ved Kap Dan. 16 August 1906 blev en skudt ved selve Stationen og 1 September samme Aar fik han en fra Amitsuarsik, som var fanget dér i en Fælde.

Skindet blev nedsendt af den Fugl, der var taget 3 Juli. Det var en Fugl i særdeles broget og uren Dragt, idet paa Undersiden røde Fjer hist og her begyndte at bryde frem mellem de hvide og Brystets og Halsens graa.

Gallinago scolopacina Bonap. *typica*.

Dobbelt Bekkasin, Horsegøg.

Den er en Gang tidligere hjemsendt af Petersen. 26 Maj 1905 fik han en fra Sermilik, som var skudt der Dagen iforvejen. Samme Datum 1908 fik han atter en fra Sermilik. Skindet af Fuglen fra 1905 blev hjemsendt; det er af en gammel Fugl i noget afbleget Dragt.

Scolopax rusticula L.

Skovsneppe.

5 Oktober 1906 modtog Petersen en af en Grønlænder fra Sermilik, der havde fundet den ved Bredden af en af de store Søer paa Vejen til Angmagsalik. Fuglen var aabenbart død fornylig, thi den var fuldstændig frisk og Øjnene endnu ikke helt indfaldne; den var meget mager, antagelig sultet ihjel. Grønlænderne kendte ikke Fuglen og havde aldrig set den tidligere. Et meget velbevaret Skind blev hjemsendt.

Det er første Gang, Skovsneppen er truffen i Grønland. Dens nærmeste Yngleplads er det nordlige Norge, men den drives ret jævnlig paa Trækket ud af sin Kurs. Paa Island er

den ikke truffen, derimod ret hyppig paa Færøerne og enkelte Gange paa Nordamerikas Østkyst.

Larus marinus L.

Svartbag.

Den yngler sparsomt paa Øerne og er ikke helt ualmindelig omkring Kap Dan. Petersen har faaet Æg derfra 13 Juni 1903 og 4 Juli 1908.

Larus glaucus Brünn.

Graamaage. Østgrl. Kusêrnak.

Det er en af de almindeligste Fugle ved Angmagsalik, yngler der i Nærheden, og om Efteraaret ses og skydes en Del. Petersen opgiver følgende Tider, naar Fuglene første Gang have vist sig i Tasiusak; men de ses betydelig tidligere ude omkring ved Kysten:

1896: 12 April.

1897: 27 Maj.

1898: 5 Maj.

1903: 20 Maj.

1905: 21 Maj.

1906: 29 Maj.

1907: 25 Maj.

Larus leucopterus Faber.

Hvidvinget Maage.

Arten findes ved Angmagsalik, men Petersen synes ikke at skælné den fra den foregaaende Art.

Larus tridactylus L.

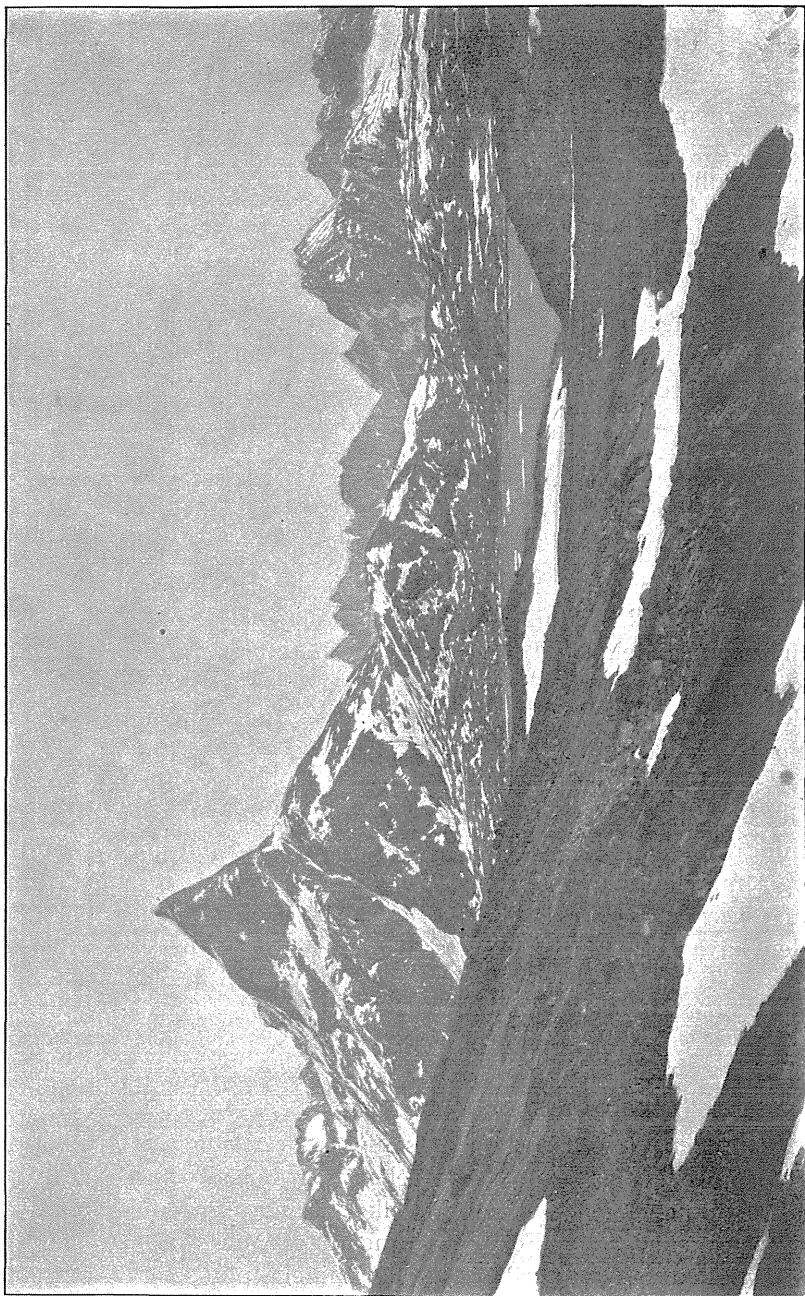
Tretaaet Maage, Ride, Taterak. Østgr. Taterák.

Den yngler ved Angmagsalik, men Petersen har ikke sendt nærmere Meddelelser om den i de sidste Aar.

Larus eburneus Phipps.

Ismaage. Østgrl. Najavársik.

Der er ikke i de senere Aar kommen nærmere Meddelelser om denne Art, som Petersen kun en Gang har set ved Tasiusak.

Joh. Petersen fot.

LANDSKAB VED ANGMAGSALIK

Sterna macrura Naum.

Kystterne, Havterne. Østgrl. Imerkutalak.

Ternen yngler ret almindelig omkring ved Angmagsalik; friske Æg ere bragte 28 Juni 1908, noget rugede Æg 4 Juli 1908 og 5 Juli 1905.

Lestris longicauda Vieill.

Lille Kjøve.

21 September 1905 modtog Petersen en fra en Grønlænder; den var skudt ved Munden af Tasiusak. Det er første Gang, Arten er truffet ved Angmagsalik, medens den længere nordpaa ved Franz Josefsfjord og Scoresbysund yngler almindeligt.

Cephus grylle L.

Tejste. Østgrl. Nuerniak.

Den yngler ved Angmagsalik og findes Efteraar og Vinter i ret store Flokke, indtil Søen fryser til. At den jævnlig maa findes i betydeligt Tal ses af, at der 29 Oktober 1902 blev skudt fireogtyve fra Baad i Tasiusak. Et Eksempel paa, hvorledes den kan klare sig, selv om Fjordene ere tilfrosne, beretter Petersen med følgende Ord:

»Da en Del af vore Naboer igaar (13 Januar 1906) tog over til Sermilik paa Besøg, havde de paa Vejen derovertil i en mindre Elvaabning mellem Sermilik og her, altsaa midt i Landet og temmelig højt tilfjælds, set og taget en Tejst, som paa Grund af Overmættelse ikke kunde flyve; da den blev taget, skulde den have været fuldstændig stoppet med Lakseyngel.« — Friske Æg bleve tagne 28 Juni 1908, stærkt rugede 3 Juli 1905.

Uria arra Pall.

Brünnichs Tejste, Kortnæbbet Lomvie. Østgrl. Sarigsek.

Om den yngler ved Angmagsalik er efter Petersens Opgivelser tvivlsomt, men om Vinteren forekommer den af og til, saalænge Havet ikke er tilfrosset. En enkelt Gang er den optraadt i større Mængde ved Foraarstid, nemlig i Marts 1906. Herom skriver Petersen 15 Marts: »Da der temmelig pludselig er kommet en Del Aabninger i Storisen her udfor, har der ligesaa pludselig

og uventet vist sig store Skarer af Alker overalt i Aabningerne, saavel herpaa Fjorden som ovre i Sermilik. Jeg selv modtog i Dagens Løb en halv Snes Stykker fra vore Naboer.« 16 Marts skriver han: »Idag modtog jeg fra Puilortulok ved Kap Dan ikke mindre end 16 og fra vore Naboer omtrent lige saa mange; her blev i Dagens Løb skudt 21 ved Munden af Sarfakajik; ved Puilortulok skal igaar nogle Kajakmænd have taget op til 40 Stykker pr. Mand med Fuglepil, men de skal alle have været meget magre, hvilket ogsaa er Tilfældet med alle dem, jeg har købt.«

Mergulus alle L.

Søkonge, Krabbedykker. Østgrl. Kutsulok.

Om Vinteren træffes den ved Angmagsalik. Den i »Forts. ornith. Medd.« givne Oplysning om dens Ynglen ved Sermilik-fjorden er, efter hvad Petersen senere har meddelt, tvivlsom.

Fratercula arctica L.

Lunde, Søpapegøje.

Den er kun truffet en Gang ved Angmagsalik i 1907, da et Eksempplar blev bragt til Petersen.

Phalacrocorax carbo L.

Skarv. Østgrl. Alugtotekangitekajik.

Den ses af og til og har tidligere ynglet ved Sermilik, hvor dens Ynglested er paavist.

Falco peregrinus Tunst.

Vandrefalk.

Den er ikke set ved Angmagsalik uden i det ene Tilfælde, som er omtalt i »Forts. ornith. Medd.« — Der foreligger fra de senere Aar et Par Meddelelser om Rovfugle af ubestemt Art; saaledes skriver Petersen 19 September 1904: »Præsten saa her i Nærheden to smaa sorte eller meget mørke Falke, der var i Selskab med en ung Jagtfalk, som han skød«, og 13 Juni 1908: »Idag havde Grønlænderne set en fremmed Fugl, der havde jaget de smaa Fugle og taget en Præstekrave i Flugten; efter Beskrivelsen antog jeg den for en Spurvehøg.«

Falco gyrfalco L. var. *candicans* Gm.

Jagtfalk. Østgrl. Nagpalikitsek.

Den synes ikke at yngle hyppigt i Egnen, og Petersen ser den kun sjældent om Sommeren. 13 Maj 1908 beretter han følgende: »Idag fortalte en Grønlænder, der for Tiden staar i Telt ved Tasiusak, at der paa dette Sted, hvor Maagerne ellers pleje at yngle, er et Falkepar med ganske smaa Unger, som de gamle bringe Ryper, som de forinden har pillet Fjerene af.« — Iøvrigt træffes den hyppigt om Efteraaret særlig September—Oktober og synes at være tiltaget betydelig i Hyppighed i de senere Aar. Petersen mener, at Grunden er den, at han er begyndt at holde Duer, som Falkene gøre ivrig Jagt paa. 26 December 1904 skriver han: »I Løbet af denne og forrige Maaned er der sjælden gaaet en Dag, uden at vi har set en eller flere Falke,« og 7 Oktober 1905: »Falke er der stadig i Masser; jeg har saaledes i de sidste Par Dage skudt 5 Stykker, og det er vist ikke formeget sagt, at vi i de sidste 10 Dage gennemsnitlig har set mindst fem om Dagen.« Senere hen paa Vinteren, naar Fuglelivet i det hele uddør ved Angmagsalik, forsvinde ogsaa Falkene og træffes kun ganske enkeltvis. — To Skind ere hjemsendte, begge unge Fugle af Racen *candicans*, som synes langt den hyppigste ved Angmagsalik.

Otus brachyotus Forst.

Mosehornugle.

Petersen skriver 28 Maj 1908: »Kolonisten skød en her ved Husene; den var kommen flyvende oppe fra Udkigsfjældet, forfulgt af en hel Sværm Smaafugle. Den havde saa sat sig paa den grønklædte og forholdsvis frodige Skrænt nedenfor Kivfakboligen, hvor den blev skudt. I Maven havde den en Stump Skind og en Del Haar af en lige født eller ufødt Sælhundeunge, ellers intet.«

Det er første Gang, at denne Art er truffet paa Østkysten, dog blev det fortalt Graah af Grønlænderne, at den af og til skulde ses der; paa Vestkysten hører den til de ikke helt sjældent forekommende Arter, og den er jo i det hele en stærkt strejfende Fugl. Dens nærmeste Yngleplads er det nordlige Norge, ligesom den ogsaa yngler i Labrador.

Nyctea nivea Thunb.

Sneugle. Østgrl. Kinalik.

Sneuglen er i de senere Aar truffet ret almindelig ved Angmagsalik, hyppigst i Efteraars- og Vintermaanederne, men iøvrigt ogsaa til andre Tider; ikke mindre end syv Sneugler har Petersen faaet siden 1902, og jævnlig er den set. Kun en Gang er den truffet ved Sommertid, idet en blev skudt 12 Juni 1903. — Tre Skind ere hjemsendte; et af dem er af en ganske ung Fugl i en meget mørk Dragt, skudt Januar 1907 ved Sermilik. Maalene ere: Vinge 430^{mm}, Hale 230^{mm}; et andet Skind af en yngre; endnu ret stærkt plettet Fugl, skudt 23 December 1906 ved Sermilik, havde følgende Maal: Vinge 400^{mm}, Hale 210^{mm}. Det tredje Skind, der ganske mangler Tidsangivelse, er af en kun meget svagt plettet Fugl. Vingen maalte 400^{mm}, Halen 210^{mm}.

Corvus corax L.

Ravn. Østgrl. Kernertok.

Den yngler ved Angmagsalik og findes ligesaa almindelig der som paa Vestkysten. »10 Maj 1907 fandtes en Ravnerede med to lige udklækkede Unger. Reden, der bestod af Rødder og Kviste, var nok bl. a. foret med Silketøj, antagelig noget, Fuglen har fundet ved en af de grønlandske Bopladsler.« Af og til kan den ses i Flokke paa 20—30 Stykker, men det hænder ogsaa om Vinteren, at der lige saa lidt ses Ravne som andre Fugle.

Corvus cornix L.

Krage.

Skindet af en Fugl blev nedsendt; den var skudt henimod Slutningen af Maj 1907 ved Sermilik. Den skulde have været meget sky og vanskelig at komme paa Skud.

Det er anden Gang Kragen er truffet ved Angmagsalik, og den er ikke set andetsteds i Grønland. Dens nærmeste Ynglepladsler ere Norge og Færøerne.

Corvus frugilegus L.

Raage.

Den er kun truffet den ene Gang, der er omtalt i »Forts. ornith. Medd.«

Hirundo urbica L.

Bysvale.

Ogsaa denne Art er kun truffet den ene Gang, som er berettet i »Forts. ornith. Medd.«

Hirundo rustica L.

Forstuesvale.

Issepartiet og Overnæbbet af en gammel Fugl er sendt til mig med Paaskriften »Sermilik, Sommeren 1904.«

Det er første Gang Arten er truffet ved Angmagsalik, og paa Østkysten i det hele taget er den ikke tidligere set med Sikkerhed, idet Petersen dog mener at have set den i Efteraaret 1893 paa Østkystens sydligste Del. I Vestgrønland er saavel den europæiske som den amerikanske Race af Forstuesvalen truffet nogle Gange; til hvilken Race det nedsendte Stykke hørte er umuligt at afgøre, men al Sandsynlighed taler jo for, at det var en europæisk Fugl. Dens nærmeste Yngleplads er Norge.

Sturnus vulgaris L.

Stær.

Petersen skriver 2 Januar 1907: »Idag modtog jeg fra Sermilik en Stær, som var skudt omkring eller lidt før Jul; den var ikke mager, muligvis fordi den til Stadighed har kunnet finde Føde ved Strandkanten ved Lavvande. Fjordene er nemlig endnu ikke tillagte, og Strandkanterne, hvor der er en Smule Strøm, er isfrie.«

Skindet blev nedsendt; det var af en gammel Fugl i Vinterdragt og tilhørte saavel som de to tidligere nedsendte Skind den typiske europæiske Race.

Det er fjerde Gang, Stæren er truffet ved Angmagsalik, medens den ellers ikke er set i Østgrønland og kun en Gang i Vestgrønland. Dens nærmeste Yngleplads er Færøerne, men dér lever en særlig Race, hvortil ingen af de ved Angmagsalik trufne Stære hører; de ere sandsynligvis komne fra Norge, hvor Arten yngler almindelig op til 71⁰ n. Br.

Anthus pratensis L.

Engpiber.

Det synes næsten at forholde sig med Engpiberen som med den hvide Vipstjert, at den i enkelte Aar kommer til Angmagsalik og yngler, medens den andre Aar slet ikke ses; den var saaledes i 1903 ret almindelig, medens Petersen ikke før havde truffet den. Den omtales første Gang 21 Maj 1903: »Idag saas her ved Husene ikke mindre end 4—5 Engpibere; jeg skød en af dem, da jeg ikke var sikker i min Opfattelse af Fuglenes Art.« (Skindet af den skudte Fugl hjemsendtes og viste sig rigtigt nok at være af en Engpiber). 26 Maj: »De ses stadig i livlig Bevægelse her mellem Husene; forhaabentlig har de slaet sig til Ro her for en Tid.« 12 Juni: »De opholder sig stadig her ved Stationen og synes at befinde sig meget godt; det ser næsten ud til, at de vil bygge Rede her. — Paa en Udflugt, jeg foretog til Angmagsætpladsen og Sermilikfjorden i Begyndelsen af Juni saas saavel ved Tasesarsik som Ikeragsuak Engpibere parvis, og efter alt at dømme havde de Rede i Nærheden.« Medio Juli: »Her i Tasiusak har Engpiberne Unger nu.« Derefter findes intet i Petersens Dagbøger om Arten før 9 Maj 1908: »Idag saas en her ved selve Husene« og 12 Maj: »Idag saas den atter her ved Husene, og dens Sang hørtes.«

Arten er ny for Østgrønland, og om dens Forekomst i Vestgrønland foreligger kun én Meddelelse, hvis Rigtighed ikke er mulig at afgøre. Til Angmagsalik kommer den sandsynligvis fra Island, hvor den er en overordentlig hyppig Ynglefugl.

Motacilla alba L.

Hvid Vipstjert. Østgrl. Erkokortøk.

Den ses næsten hvert Aar efter Petersens Meddelelser, men forøvrigt findes der ikke nærmere oplyst om dens Ynglen, end hvad der er berettet i »Forts. ornith. Medd.«

Turdus iliacus L.

Vindrossel.

20 Oktober 1904: »Idag skød saavel Kateketen som jeg selv hver en Vindrossel her ved Stationen; de fløj fra Isstykke til Isstykke nede ved Strandkanten og spejdede efter Bytte, og en

Gang imellem gjorde de et lille Trip ind paa Stranden, hvor de vistnok tog Tanglopper og Smaasnegle; de var meget lidt sky.«
31 Oktober: 1906: »Idag modtog jeg af en Grønlænder en Vindrossel, som han havde skudt her ved Strandkanten.« 3 November s. A.: »En Grønlænder havde i Dagens Løb set en fremmed Fugl, som han mente var en Vindrossel.« — Skindene af de tre skudte Fugle ere hjemsendte.

Paa Østkysten er Vindroslen ikke før truffet, medens der foreligger et Par Meddelelser om dens Forekomst i Vestgrønland. Dens nærmeste Yngleplads er Island, hvor den er almindelig. Paa Jan Mayen blev den i Maj truffet ret hyppigt af den øst-rigske Polarstation.

Saxicola oenanthe L.

Digesmutte. Østgrl. Korsok.

Den yngler almindelig, kommer sidst i April eller i Begyndelsen af Maj, flokkes i September for snart efter at drage bort, medens dog adskillige blive til langt hen i Oktober. Der foreligger nu fra Angmagsalik følgende Række af dens Ankomsttider:

1895: sidste Dage af April.

1898: (14 April ved Cap Dan efter Grønlænderne).

1899: 5 Maj.

1900: 5 Maj (25 April ved Cap Dan efter Grønlænderne).

1902: 27 April (10 April ved Sermilik efter Grønlænderne).

1903: 24 April.

1905: 26 April.

1906: 8 Maj.

1907: 8 Maj.

1908: 19 April; derefter ikke før 12 Maj.

Ogsaa om Tidspunktet for dens Afrejse foreligger der Meddelelser fra en Aarrække:

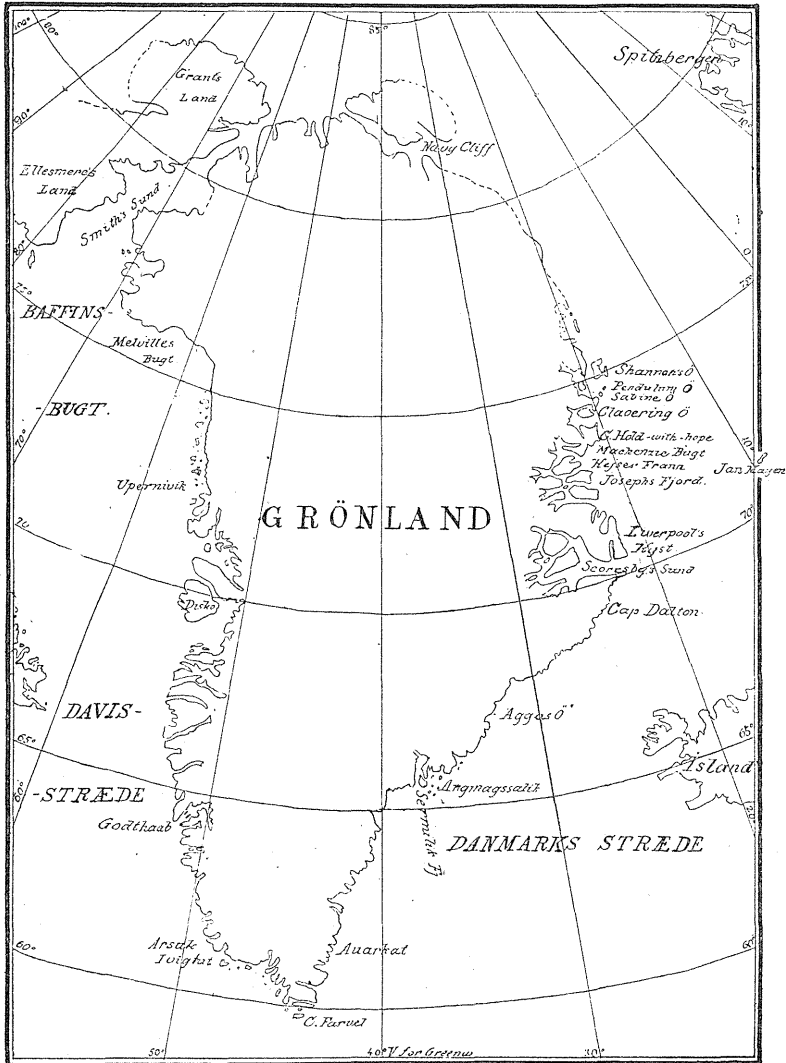
1898: 16 Oktober, enkelte Efternølere, 29 Oktober en (Landet snedækket).

1899: 27 September, enkelte ses daglig.

1900: 9 Oktober, ses endnu jævnlig i vort Nabolag; 15 Oktober, enkelte Efternølere; 31 Oktober, en saas (Sneen ligger flere Fod høj); 5 November, den sidste saas.

1902: 5 Oktober, et Par Stykker ses af og til her ved Stationen; 18 Oktober, den sidste.

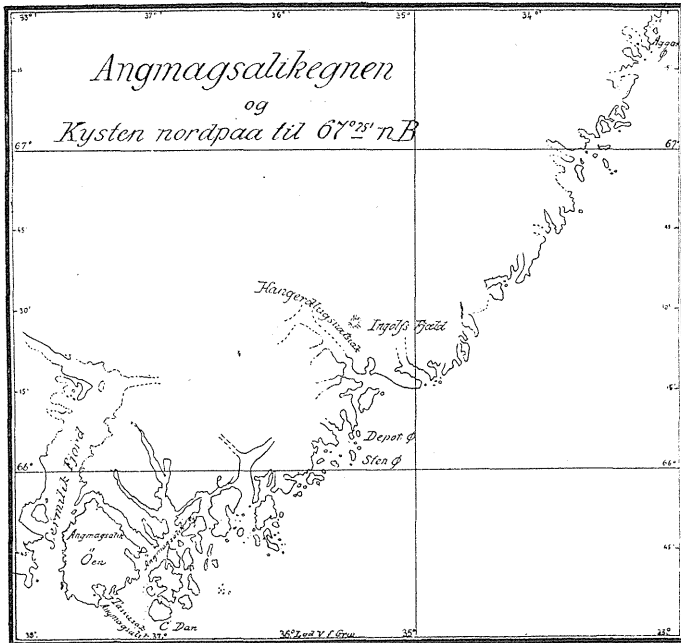
1905: 4 Oktober, Landet er dækket med betydelige Sne-masser, enkelte ses dog endnu.

1906: 20 September, der ses kun ganske enkelte; 12 Oktober, to saas.

Den østgrønlandske Digesmutte maa sikkert være af en haardførere Race end vore danske, som først komme, naar Vinteren

er forbi og rejse i god Tid, længe før den melder sig. Ved Angmagsalik prøve Digesmutterne anderledes Sne og Kulde og klare sig sig da forøvrigt ingenlunde altid. Saaledes skriver Petersen 10 Maj 1903: »Det kniber vistnok for den at bjærge Føden, eller ogsaa er Kulden den for stræng, eftersom flere i de sidste Dage ere fundne døde her ved Husene« og 20 September 1905: »Der

ses stadig mange, skøndt Landet i den sidste Tid har været dækket med et tykt Snelag, og det samtidig er usædvanlig koldt efter Aarstiden.«

Cannabina linaria L. var. *rostrata* Coues.

Graasisken, Siserønnike. Østgrl. Kakarmietak.

Den yngler almindelig ved Angmagssalik, kommer i sidste Halvdel af April og drager bort i September.

Den ankom paa følgende Tider:

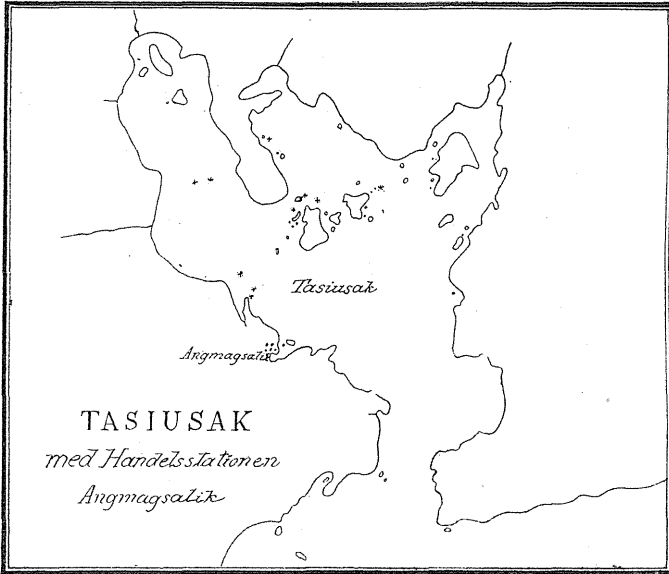
1895: sidste Dage af April.

1898: 17 April.

1899: 15 Maj.

1900: 15 April.
 1902: 12 April.
 1903: 24 April.
 1905: 24 April.
 1906: 4 Maj.
 1907: 10 April.

Om dens Forekomst i Oktober—November foreligge talrige

Meddelelser, men den største Del af disse angaa sikkert den følgende Race.

Cannabina linaria L. var. *Hornemanni* Holbøll.

Hvidsirken¹.

Medens denne Race er den almindelige længere mod Nord paa Østkysten, forekommer den kun om Efteraaret ved Angmagsalik. Petersen meddeler, at den ikke ses om Sommeren, men er almindelig Oktober—November. Paa min udtrykkelige

¹ Man har hidtil ikke haft nogen dansk Benævnelse for denne Form; jeg synes, den er saa udpræget, at den vel fortjener en særlig Betegnelse og vilde da foreslaa at kalde den »Hvidsirken« i Analogi med »Graasisken« og »Grønsirken«.

Opfordring nedsendtes et Skind i 1905, uden nærmere Tidsangivelse; det er en typisk Hvidsiskan i Vinterdragt. Maalene ere: Vinge 85^{mm}, Hale 65^{mm}, Løb 16^{mm}, Næb (fra Pandefjerene) 8^{mm}.

Emberiza lapponica L.

Laplandsværling. Østgrl. Narsamietak.

Den yngler ved Angmagsalik ligesaa hyppig som i Vestgrønland, synes at komme meget uregelmæssigt om Foraaret, idet Tidspunktet for dens Ankomst veksler fra de første Dage af April til Slutningen af Maj.

Emberiza nivalis L.

Snespurv. Østgrl. Pisék.

Snespurven er uden Tvivl den almindeligste af Smaafuglene ved Angmagsalik, tillige den, der kommer først og holder længst ud om Vinteren. Dens Ankomsttider ere følgende:

1895: 13 Marts saas enkelte, Flokke i Begyndelsen af April.

1896: 15 April. (Efter Grønlænderne i Slutningen af Marts).

1899: 14 April. (Efter Grønlænderne 4 April).

1900: 31 Marts. (Efter Grønlænderne 20 Marts); 5 April, ses daglig.

1901: 19 Marts, to i Vinterdragt; 15 April, sang første Gang efter Ankomsten.

1902: 30 Marts, en kom flyvende fra Øst, satte sig paa en lille Varde og fortsatte saa sin Flugt mod Vest.

1903: 27 Marts, den første flyvende vestpaa. (Efter Grønlænderne saas den første 18 Marts); 18 April, sang første Gang.

1905: 17 Marts, første saas, almindelig efter 19 Marts, sang første Gang 4 April.

1906: 8 April (Grønlænderne saa den 5 April); 15 April, Smaaflokke, 20 April sang første Gang.

1907: 1 April, de første saas; 10 April, en Mængde Smaaflokke fløj vestpaa; 12 April hørtes den synge.

1908: 12 April, de første saas. (Efter Grønlænderne 4 April). Landet var paa den Tid dækket med umaadelige Snemasser.

Om dens Afrejse findes følgende Række Iagttagelser:

1898: 16 Oktober, enkelte Efternølere; 25 Oktober, to saas, Landet er snedækket; 29 Oktober og 24 November, en saas.

1899: 27 September, enkelte ses daglig; 14 Oktober og 24 November, en saas.

1900: 9 Oktober, den ses endnu jævnlig i vort Nabolag; 31 Oktober, en Del saas ved Stationen, men da der ligger flere Fod høj Sne, forsvandt de alle snart, efterat have flagret en Del omkring Husene; 7 November, de sidste saas.

1901: 25 Oktober, enkelte saas; 10 November og 2 December, en saas ved Husene.

1902: 25 September, ses stadig her i vore Omgivelser endda i ret store Flokke; 5 Oktober, enkelte ses af og til her ved Stationen; 18 Oktober, fire saas; 11 November: »Her ved Husene ses stadig nogle, som, da vi til Stadighed kaste Føde ud til dem, ere blevne saa tamme, at vi kunne komme dem ganske nær, uden at de flyve op.«

1904: 1 September: »Siden vor Ankomst har jeg ingen set; de pleje ellers paa denne Tid at være ret talrige. Muligvis hidrører det fra, at der i Foraaret ifølge Grønlændernes Udsagn skal være død usædvanlig mange Snespurve paa Grund af de den Gang herskende daarlige Vejrforhold med meget Snefald;«
15 Oktober, enkelte ses endnu i Smaaflokke; 10 December, en, der havde Tilhold her ved Huset, forsvandt pludselig.

1905: 9 Oktober, Smaaflokke ses stadig, skøndt Landet er dækket med betydelige Snemasser; 31 Oktober, ses stadig i Smaaflokke her omkring Husene; 21 November, en saas her i vore Omgivelser.

1906: Imorges saas en stor Flok paa ca. 50 Stykker flyve forbi i østlig Retning; de fløj temmelig højt tilvejs; 31 Oktober, her ses hver Dag ved Husene fire, som har deres Tilhold ved en Portion Mask, som vi for en Tid siden kastede ud; 3 November, en blev set.

OVERSIGT OVER DE ARTER, DER HIDTIL ERE TRUFNE
VED ANGMAGSALIK.

YNGLENDE VED ANGMAGSALIK.

<i>Anas boscas.</i>	<i>Larus glaucus.</i>
<i>Cosmonetta histrionica.</i>	<i>Larus leucopterus.</i>
<i>Pagonetta glacialis.</i>	<i>Larus tridactylus.</i>
<i>Somateria mollissima.</i>	<i>Sterna macrura,</i>
<i>Mergus serrator.</i>	<i>Cepphus grylle.</i>
<i>Lagopus mutus.</i>	<i>Phalacrocorax carbo.</i>
<i>Colymbus septentrionalis.</i>	<i>Falco gyrfalco</i> var. <i>candicans.</i>
<i>Colymbus glacialis.</i>	<i>Corvus corax.</i>
<i>Charadrius pluvialis.</i>	<i>Anthus pratensis.</i>
<i>Ægialitis hiaticula.</i>	<i>Motacilla alba.</i>
<i>Streptilas interpres.</i>	<i>Saxicola oenanthe.</i>
<i>Tringa maritima.</i>	<i>Cannabina linaria</i> var. <i>rostrata.</i>
<i>Phalaropus hyperboreus.</i>	<i>Emberiza lapponica.</i>
<i>Larus marinus.</i>	<i>Emberiza nivalis.</i>

Der er dog ikke ført strængt Bevis for at *Charadrius pluvialis* og *Streptilas interpres* yngle, men det er højst sandsynligt.

IKKE YNGLENDE VED ANGMAGSALIK, MEN LÆNGERE MOD NORD
I ØSTGRØNLAND.

<i>Somateria spectabilis.</i>	<i>Phalaropus fulicarius.</i>
<i>Anser segetum</i> var. <i>brachyrhyncus.</i>	<i>Uria arra.</i>
<i>Anser torquatus.</i>	<i>Mergus alle.</i>
<i>Anser leucopsis.</i>	<i>Nyctea nivea.</i>
<i>Tringa canutus.</i>	<i>Cannabina linaria</i> var. <i>Horne-</i>
<i>Tringa alpina.</i>	<i>manni</i> Holb.
<i>Calidris arenaria.</i>	<i>Lestris longicauda.</i>

TILFÆLDIGE GÆSTER.

<i>Anas crecca.</i>	<i>Larus eburneus.</i>
<i>Anas penelops.</i>	<i>Fratereula arctica.</i>
<i>Cygnus musicus.</i>	<i>Falco peregrinus.</i>
<i>Anser albifrons.</i>	<i>Otus brachyotus.</i>
<i>Podiceps auritus.</i>	<i>Corvus cornix.</i>
<i>Fulmarus glacialis.</i>	<i>Corvus frugilegus.</i>
<i>Rallus aquaticus.</i>	<i>Hirundo urbica.</i>
<i>Crex pratensis.</i>	<i>Hirundo rustica.</i>
<i>Numenius phæopus.</i>	<i>Sturnus vulgaris.</i>
<i>Gallinago scolopacina.</i>	<i>Turdus iliacus.</i>
<i>Scolopax rusticula.</i>	